

පැවිද්දන්ට සුදුසු දේ පමණක් ගුණ සැලකීම් වශයෙන් ගිහියන්ට කළ යුතු ය. ගිහියන්ට ප්‍රත්‍යුපකාර කළ යුතු සැටි තථාගතයන් වහන්සේ වදුරා ඇත්තේ මෙසේ ය.

“ගිහීනමුපකරොන්තානං නිච්චමාමිසදනතෝ,
කරෝථ ධම්මදුනේන තේසං පච්චුපකාරකං.”

(බුද්ධවංස අට්ඨකථා)

“නිරන්තරයෙන් ආමිෂදනයෙන් තොපට උපකාර කරන්නා වූ ගිහියන්ට තෙපි ධර්මදනයෙන් ප්‍රත්‍යුපකාර කරව්” ය යනු එහි තේරුම ය.

“දේසේථ හික්ඛවේ, ධම්මං ආදිකලාණං මජ්ඣේ-
කලාණං පරියෝසානකලාණං සාත්ථං සච්ඡාදනං
කේවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසේථ. සන්ති
සන්තා අප්පරජක්ඛජාතිකා අස්චවනතා ධම්මස්ස පරිභායන්ති.”

(මහාවග්ග මහාබන්ධක)

යනුවෙන් “මහණෙනි, මූල යහපත් වූ මැද යහපත් වූ අවසානය යහපත් වූ ප්‍රයෝජනවත් වූ ව්‍යඤ්ජන සම්පත්තියෙන් යුක්ත වූ සර්වාකාරයෙන් පරිපූර්ණ වූ පිරිසිදු වූ ධර්මය දේශනය කරව්, ශ්‍රේෂ්ඨවයභාව ප්‍රකාශ කරව්. නුවණැසෙහි කෙලෙස් රජස් මද සත්ත්වයෝ ඇත්තාහ. ඔවුහු දහම් අසන්නට නො ලැබීමෙන් පිරිහෙන්නාහ” යි තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදුරා ඇති බැවින් තමන්ට උපස්ථාන කරන නො කරන සැමට ම දහම් දෙසීම පැවිද්දන් ගේ යුතු කමෙකි.

දහම් දෙසීම සම්බන්ධයෙන් දැනගත යුතු කරුණු:

“න ඛෝ ආනන්ද, සුකරං පරේසං ධම්මං දේසේතුං,
පරේසං ආනන්ද, ධම්මං දේසෙන්තේන පඤ්ච ධම්මේ අජ්
ඤ්ඤාං උපට්ඨපෙන්වා පරේසං ධම්මෝ දේසේතඛිඛෝ.
කතමේ පඤ්ච?”

ආනුපුබ්බිකථං කථෙස්සාමීති පරේසං ධම්මෝ
දේසේතඛිඛෝ. පරියාය දස්සාවි කථං කථෙස්සාමී ති පරේසං

ධම්මෝ දේසේකඛ්ඛෝ, අනුද්දයතං පටිච්ච කථං කථෙස්සාමීති පරෙසං ධම්මෝ දේසේකඛ්ඛෝ. න ආමිසන්තරෝ කථං කථෙස්සාමීති පරෙසං ධම්මෝ දේසේකඛ්ඛෝ. අත්තානඤ්ච පරඤ්ච අනුපභච්ච කථං කථෙස්සාමීති පරෙසං ධම්මෝ දේසේකඛ්ඛෝ. න ඛෝ ආනන්ද, සුකරං පරෙසං ධම්මං දේසේතුං. පරෙසං ආනන්ද ධම්මං දේසෙන්තේන ඉමේ පඤ්ච ධම්මා අජ්ඣකන්තං උපට්ඨපෙත්වා පරෙසං ධම්මෝ දේසේකඛ්ඛෝ.’

(අංගුත්තර පඤ්චක සද්ධම්මවග්ග)

තෝරුම:

“ආනන්දය, අනුන්ට දහම් දෙසීම පහසු නැත. ආනන්දය, අනුන්ට දහම් දෙසන්නහු විසින් කරුණු පසක් තමා තුළ තබා ගෙන අනුන්ට දහම් දෙසිය යුතු ය. කවර කරුණු පසෙක් ද? යත් :- දුන කථා ශීලකථාදි වශයෙන් පිළිවෙළින් කරන කථාවක් කරමි යි අනුන්ට දහම් දෙසිය යුතු ය. කරුණු දැක්වීම් වශයෙන් කරන කථාවක් කරමි යි අනුන්ට දහම් දෙසිය යුතු ය. දුකට පත් සත්ත්වයන් ඉන් මුදවමිය යන කරුණාවෙන් කථාවක් කරමි යි අනුන්ට දහම් දෙසිය යුතුය. යම්කිසි ආමිෂයක් නිසා මේ ධර්ම කථාව නො කෙරෙමි යි අනුන්ට දහම් දෙසිය යුතු ය. තමාගේ ද අනුන්ගේ ද ගුණ නො නසා කථාවක් කරමි යි අනුන්ට දහම් දෙසිය යුතු ය.

මේ සූත්‍රයෙන් දැක්වෙන්නේ බණ ය කියා තමාට සිතෙන වල්පල් මොනවාටත් කියන්නේ නැති ව ක්‍රමානුකූල ව හේතුදහරණ දක්වා ඒ ඒ කරුණු පහදමින් ලාභාපේක්ෂාවෙන් ද ප්‍රසිද්ධවීම් ආදියෙන් ද තමා උසස් වීමේ අපේක්ෂාවෙන් හා අනුන්ට පහර ගැසීමේ අපේක්ෂාවෙන් ද තොරව සත්ත්වයන් දුකින් මිදවීමේ කරුණාධ්‍යානයෙන් ම දහම් දෙසීම කළ යුතු බව ය. පරිශුද්ධ ධර්ම දේශනාවක් වන්නේ එසේ යහපත් අදහසින් දහම් දෙසන ධර්මකපීකයා ගේ ධර්මය ය. ධර්ම දේශනයේ පරිශුද්ධාපරිශුද්ධභාවය තථාගතයන් වහන්සේ මෙසේ වදරා ඇත්තේ ය.

“යෝ හි කෝචි හික්ඛවේ, හික්ඛු එවං චිත්තෝ පරේසං ධම්මං දේසේති, ‘අහෝ වත මේ ධම්මං සුඤ්ඤායායුං, සුත්ථා ව පන ධම්මං පසීදෙය්‍යුං, පසන්තා ව මෙ පසන්තාකාරං කරෙය්‍යන්ති” එවරුපස්ස හික්ඛවේ, හික්ඛුනො ධම්මදේසනා අපරිසුද්ධා හෝති.

යෝ ව හික්ඛවේ, හික්ඛු එවං චිත්තෝ පරේසං ධම්මං දේසේති “ස්වාක්ඛාතෝ භගවතා ධම්මෝ සන්දිට්ඨිකො අකාලිකෝ ඒහිපස්සිකෝ ඕපනයිකො පච්චත්තං වේදිතඛිඛෝ විඤ්ඤාහි” ති අහෝ වත මේ ධම්මං සුඤ්ඤායායුං සුත්ථා ව පන ධම්මං ආජානෙය්‍යුං, ආජානිත්ථා ව පන තථත්ථාය පටිපථ්ඨෙය්‍යන්ති” ඉති ධම්මංසුධම්මතං පටිච්ච පරේසං ධම්මං දේසේති, කාරුඤ්ඤං පටිච්ච පරේසං ධම්මං දේසේති, අනුද්දයං පටිච්ච පරේසං ධම්මං දේසේති, අනුකම්පං උපාදය පරේසං ධම්මං දේසේති. එවරුපස්ස හික්ඛවේ, හික්ඛුනෝ පරිසුද්ධා ධම්ම දේසනා හොති.

(කස්සප සංයුත්ත)

තේරුම:

“මහණෙනි, යම් හික්ඛුවක් මෙ වැනි සිතින් දහම් දෙසා ද මාගේ දහම ඇසුව හොත් හොඳය, අසා පැහැදුණු හොත් හොඳය, පැහැදුණාහු පැහැදුණුවත් කරන සන්කාර කළ හොත් හොඳය, මහණෙනි, මෙබඳු මහණහු ගේ ධර්මදේශනය අපරිශුද්ධ ය.

මහණෙනි, යම් හික්ඛුවක් මෙබඳු සිතින් දහම් දෙසා ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ධර්මය මනා කොට දේශනය කරන ලද්දක් ය, තමා විසින් ම දත හැකියක, එකෙණෙහි ම ලැබී හැකි එල ඇතියක, එන්න බලන්න ය යි කියා දැක්වීමට සුදුසු වුවක, තම තමන්ගේ සිත් වලට ඇතුළු කර ගත යුත්තක, නුවණැතියන්ට තමා ගේ සන්තානයෙහි ම දැකිය හැකියක, මගේ ධර්මය ඇසුවහොත් යහපත, ඒ ධර්මය තේරුම් ගතහොත් යහපත, ඒ ධර්මය අනුව පිළිපත් හොත් යහපත, මෙසේ ධර්මයේ යහපත් බව නිසා ම දහම් දෙසා ද කරුණාව නිසා ම දහම් දෙසා ද එබඳු හික්ඛුව ගේ ධර්ම දේශනය ශුද්ධ ය.”